

Муртазо ҚАРШИБОЙ

*Ўттиз йиллик
андиша*

(шеърлар)

«SHARQ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАХРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ – 2014

УЎК 821.512.133-1
КБК 84(5Ў)7
Қ – 24

Қ – 24 **Муртазо Қаршибой.**
Ўттиз йиллик андиша: Шеърлар. –
Т.: «Sharq», 2014. – 128 б.

Бу шеърлар бундан ўттиз йилча муқаддам ёзилган эди. Талабалик кезларимда, ёшлик – бебошлик тўфонларида китоб ҳолига келтирилган ушбу қўлёзма йиллар давомида ғаладонма-ғаладон кўчиб, не бир андишалар ғалвиридан ўтган бўлса-да, табиийки, камчилик ва нуқсонлардан холи эмас.

Шу ҳақида ўйлаб, одам истиҳола қилади: яна ким билади дейсиз, «Ҳар кимники ўзига – Ой кўринар кўзига» деган гап ҳам бор...

Баҳо бериш – китобхонга тан.

Муаллиф

ISBN 978-9943-26-075-7

УЎК 821.512.133-1
КБК 84(5Ў)7

ISBN 978-9943-26-075-7

© «Sharq» нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси Бош таҳририяти, 2014.

ШОИР

Ҳар лаҳзада мингта фожиа,
Ҳар лаҳзада мингта драма.
У – «Ҳаммани уйғотинг!» дея
Жўнатилган телеграмма.

Одамзодга ҳурмат шунчалар:
Сен демок йўқ, сиз демок ҳам йўқ.
Йиғлаб туриб қувноқ куй чалар,
Очлик билан у умрбод тўқ.

ТАСДИҚ ВА ИНКОР

Бирга ухлар тасдиқ ва инкор
Иккисига битта ёстикдир,
Қурук инкор деганинг бекор,
Инкор этсанг, ўша тасдиқдир.

Ёлғонда ҳам бор, ахир, маъни,
Сокинликнинг йўли – тўполон.
Инкор – ахир, тасдиқлаганинг
Тасдиқласанг – инкор бегумон.

* * *

Бахтнинг қасригача боргин-у,
Ичкарига кирма,
Қараб ўтавергин деразасидан.
Муҳаббатнинг йўлларида юр,
Муҳаббатнинг ўзини қучма,
Садоқатга ҳадя қил уни.
Ўлим келар бир куни албат,
Остонада уни кутиб ол,
Ичкарига қўйма ўлимни!

* * *

Мен эшикни очсам бўлади,
Ҳали эрта, вақтим бор ҳали.
Юрагим ҳам талпиниб турар,
Йўқолмаган, кўлимда калит.

Мен эшикни очсам бўлади,
Мунтазирдир нурафшон гўша:
Ичкарида бир ором кутар,
Мени кутар унда партўшак...

Мен эшикни очсам бўлади,
Кирсам бўлар ё деразадан.
Киролмайман ва мен умримни
Шу кўчада тик ўтказаман.

* * *

Юрагимга чизилган сурат
Кулаётган кизнинг сурати.
Алдамайман, мендаги журъат
Бобом айтган сўзнинг журъати.

Хақиқатдан жуда ҳам кичик,
Ёлфонлардан анча каттаман.
Ҳозиргина чиқдим лой кечиб,
Севги деган бир бекатдаман.

* * *

Бугун яна ўзимда йўқман,
Бугун яна бошим эгилган.
Кўзим энди қўлимдан кўрқмас
(Кўл чўнтакка энди беркилган).

Яширинган юрак ҳам беун,
Савлатнинг-да, сиёғи толган.
Тентирайман, юраман бугун,
Бугун фақат оёғим қолган.

* * *

Тўрва берди менга ҳам қисмат,
Узоқ йўлга отландим мен ҳам.
Қаримокда вужудим жисман,
Қуп-қурукдир лек ҳали тўрвам.

Уни бешак тўлдирмоқ керак,
Оқлаш учун босган изимни.
Юмалайман манзилга қараб,
Мен тўрвага солиб ўзимни.

ТЕСКАРИЛИК

Сифат йўқдир бугун ҳеч сонда,
Рақамларнинг тескари боши.
Менинг ёшим, мана, тўқсонда,
Тўқсон бешда укамнинг ёши.

Ҳаёт телба сойдаин оқар,
Сузаман, лек бўйнимда каманд.
Кампирларга мўйсафид тоға,
Чолларга ҳам энди акаман.

Барин айтиб бўларми шеърда,
Ўзингни шарҳ айламак оғир.
Бир оёғим нарги асрда,
Бу асрда битта оёғим.

Шундай бугун – санок тескари,
Ўнглансада оёғим, бошим.
Бирданига қоламан қариб,
Йигирмага етганда ёшим.

МЕНИ ҚИЙНАР

Бошни силар офтоби йўқ бу кўчалар мени қийнар,
Кўнгил тилар моҳтоби йўқ бу кечалар мени
қийнар.

Кўхна дардга малҳам тилаб, ҳар тонг кўнгил
наво истар,
Лек даҳри дун токай мудом бир куй чалар,
мени қийнар?

Не ситамки, кўксим аро васлинг сари
топилмас йўл,
Йўл очай деб ишқинг урган ҳар тешалар
мени қийнар.

Ўз холидан беҳабар ул андишасиз рақиб эрмас,
Қалбтубидамислитоғдекандишалармениқийнар.
Гуноҳим кўп, гуноҳим кўп, гуноҳим кўп,
кечир, Раббим,
Ишқ расмидин йирок ўтган не гўшалар
мени қийнар.

Муртазо дер, кеча-кундуз магар Сенинг
номинг айтиб
Тавбага бош урар бўлсам, тош ушалар
мени қийнар.

* * *

Сен ҳам энди битта кўшиқ бўл,
Энди сен ҳам навога айлан.
Қанча жангда енгилдинг-ку, ғўр,
Энди бир бор енгмоққа шайлан.

Кураш ерда, учмоқ не фойда,
Минг бор бағринг қонатмадингми?
Ўзингни бир ишончга бойлаб
Қиркиб ташла қанотларингни.

Агар қалбинг куриб қолган чўл,
Бу дунёда тамомсан, йўксан
Ҳеч бўлмаса битта товуш бўл,
Битта сўз бўл ўша кўшиқдан!

* * *

Парвойинг йўқ парвога энди,
Кулганлардан энди куласан.
Кўксинг саҳро мисоли кенгдир,
Йиқилмайсан энди, куласанг.

Борар еринг энди – бошингда,
Юрар йўлинг энди – юракдир.
Дўсту душман бари ичингда,
Ватанинг ҳам энди – кўкракдир!

* * *

Хурматим бор хурматга хали,
Қадрдоннинг кадрин биламан.
Барин бир-бир айтмайман, маълум:
Мен туганмас бир ашуламан.

Дунёда не дард бордир – менда,
Борлиқдаги бор қувонч – мендир:
Йиғлаёлмай куйлаган тентак,
Куйлаёлмай йиғлаган жинни.

* * *

Ўлиш учун яшамогим шарт,
Ўлимдан наф келса элимга.
Ҳали ўтга айланмаган дард,
Ҳаққим йўқдир ҳали ўлимга.

Мантиқ ҳукми биламан, оддий:
Билгум, шундай ҳасрат чўлида
Ташлаб кетмоқ офир ҳаётни
Мени қучган Бахтнинг кўлига.

* * *

Шеърларингни қўйнингга яшир,
Бошлама, қўй, товушлар рақсин.
Сочин сила – шунинг ўзи шеър,
Шунинг ўзи аёлга таҳсин.

Алдар сени, учма сўзларга,
Садо – ўзга, ўзга – моҳият.
Боқа олсанг мағрур кўзларга
Шунинг ўзи катта мадҳия!

ОРОЛ

Яна бир шоир ўлмоқда,
юзида қон йўқ.
Кўзлари тубига чўккан.
Чўккан кўзларида қотган бир нигоҳ –
Барча ўлган шоирларнинг нигоҳи!

Кўлинг ҳали шалвираб турар,
Судралади оёғинг оғир.
Бошинг омон, бор ҳали юрак,
Қулоғинг бор, кўзинг бор тағин.

Ҳали чанқаб ичяпсан сув,
Ҳали мудраб чайнаяпсан нон.
Эътиқоднинг сохталиги шу:
Демак, «Ҳақман!» деганинг ёлғон.

Ҳали жангдан ором истайсан,
Ҳали ором тўсар ларзани.
Демак, кўкка уча олмайсан,
Йўқотмасдан ҳамма нарсани.

* * *

Бир сўз айтсам бўлар-ку, мен хам,
Кувонч ардоқлайди,
кучоқлайди Бахт.
Нега шу сўзни айтмай
шеър айтиб юрибман,
нега?..

* * *

Ҳатто осмон гуллади,
Олам нурга тўлди-ку!
Бу толенинг кунлари
Кулмаганлар кулди-ку!

Пок шуълага тўймай шаън,
Боғ ҳам куйлар ўзича.
Сен нимани ўйлайсан,
Кулмаётган мусича?..

Մյրտիկաք

* * *

Жон чикмайди, эркали бу жон
Иссиқ жойга олган беркиниб.
Вужуд уйғонмайди, о, у ҳам нодон:
Бериб кўйган жонга эркини.

* * *

Ҳаммага эътибор керак,
Эътибор керак ҳаммага.
Бир чеккада йиғлайди маъюс,
Эътиборсиз қолган Эътибор!

* * *

Бу чехра бир гўзал боққа ўхшайди,
Мевалари ҳил-ҳил пишган боққа.
Қақраб кетган лабларинг билан
Териб олгинг келар меваларини.

* * *

Осмонларда бир ажиб соғинч,
Янграб кетар кўшиқми, шеърми?
Шуълаларга осилар бетинч,
Осмонлардан излайди ерни...

* * *

Дунё тўла юрибди шиор,
Макон қилиб баланд-пастликни.
Яшашнинг-ку, минг чораси бор,
Чораси йўқ яшамасликнинг!

* * *

Келган эди бир бор омадим,
Бир бор баланд келганди қўлим.
Лекин ҳақни сўзлай олмади,
Ёлғон айтиб чарчаган тилим.

* * *

Дарахтлар баргида нафас бор,
Қиёссиз зангори, ютилган.
Дарахтлар баргида бир сас бор,
Ийманиб Қуёшга тутилган.

* * *

Бир гўдак туғилди ўйлаб кўр, Дунё,
Бир чеккага қўйиб узилган торни.
Чаккон энагалар уйғокми ҳозир,
Ётса бўладиган бешигинг борми?..

* * *

Булбул бўлмоқ менга ҳам орзу,
Тушларимга гуллар киради.
Қўшиқ айтсам, ичимда лекин
Ўлаётган шер бўкиради.

* * *

Марҳаматинг керакмас, Чинор,
Керак эмас менга салқининг.
Келдим фақат кўрсанг деб зора
Кўлангкангда қалбим ёлқинин.

* * *

Кўксим очик келавер, Ўлим,
Кутма ортик бир илтифотни.
Йўлларингга пояндоз қилиб
Тўшаб чиқдим, ахир, ҳаётни!

* * *

Чида энди, бир нафас тўхта,
Сенга сўз йўк, нима ҳам дердинг.
Ҳамма сурон бошлаган чоғда
Сукунат ҳам бир гўзал шеърдир.

* * *

Бир нима ўйлаб чиқ, ўзингни кўндир,
Яна бир гуноҳдан холи бўлсин қалб.
Ўзгаларни алдаб яйраган кўнгил,
Яна бир яйрасин ўзини алдаб!

* * *

Қуёш нурга кўмди оламини,
Бош кўтарди гуллар қалтираб.
Бир томони ёрир хонамнинг
Бир томони ёримас сира.

* * *

Қайтмоқчиман болалигимга,
Майсаларни қучиб, чопқилаб.
Йўлим тўсманг, кўрсатинг менга
Болалигим қайси архивда!

* * *

Ҳамма ўтиб бўлди, ниҳоят,
Ҳамма сафдан ўрнини топди.
Лек мақолга қилмай риоя
Охирда ҳам ёмон от чопди.

У тонгга йўл очмоқчи эмас,
Тунни кувмоқ нияти ҳам йўқ.
У – шунчаки ўчмоқчи эмас,
У – шунчаки ўчмаётган чўғ.

Йиғлаб туриб чалсанг ҳам бўлар,
Кулиб туриб чалинган найни.
Йиғлаб туриб курашмоқ мумкин,
Лекин йиғлаб ўлиб бўлмайди.

* * *

Бу қайғулар, билгум, кўп қадим,
Минг бор чиқар ҳали йўлимга.
Тугилмоқдан, ахир, кўрқмадим,
Нега кўркай энди ўлимдан!

* * *

Кимдир ўзин санагай дахо,
Гарчи тупроқ илк ибтидоси.
Қидирганда топилмас аммо
Ҳатто оддий ишнинг фидоси.

* * *

Бу қандай бахт!
Порлаб кетар,
Бир қувончдан оч кўзинг.
Яшаяпсан битта дардни
Овутганча бир ўзинг...

* * *

Эртарок танисайдим, о, сени Ёлим,
Бунча хор қилмасдим балки Ҳаётни!

* * *

Вужуд, қўркма, Ёлим бор
Олдда!!!
Йиқилсанг, у етаклаб кетар!

* * *

Кўз қувониб кетар, лекин қалб...
Қалб барибир титраб туради
Бу қувончни ича олмайин.

* * *

Чидолмадим,
Чидасам бўларди.
Чидасам бу умрим роҳатда эди.
Чидолмадим,
Бўшатиб юбордим
Қалбдаги девни.

* * *

Гуноҳ сенда эмас,
гуноҳ майсада,
гуллар гуноҳкордир,
гуноҳкор баҳор.
Гуноҳ сенда эмас,
сен гуноҳсизсан,
худди мен каби!

ЖАВОБ

(ҳазил)

«Шоир бўлиш осонмас,
Шеърят – сирли денгиз.
Ҳаёт – улкан қозонда
Аввал қайна», дедингиз.

Сизга сўзлаш осон-да,
Мен-чи, ўжар тифдекман.
Қайнолмайман қозонда,
Чунки унга сифмайман...

* * *

Сен ялтирок кунга ишонма,
Сен бағри қон кунларга ишон.
Кетадиган бахт деб қувонма,
Келадиган бахт учун қувон!

Ғаним тутган шаробни ичма,
Дўстинг тутган заҳарларни ич.
Кетадиган сахарни қучма,
Келадиган сахарларни қуч!

* * *

Онажон, биз – боймиз:
Менинг пок юрагим,
Сизнинг қалбингиз,
Синглимнинг соф ўйлари...
Шунчалик кўпки бу бойлик
Дунёнинг қайси четидан туриб
Қарасам-да кўринади!

* * *

Ҳеч нима юз бергани йўқ!
Пешонамга тиф қилиб урма
турли гумонни.
Фақат мана шу жардан
кўриб қолдим ногаҳон
Порлаётган осмонни...

* * *

Ўнгга боқаман – ҳасрат,
Сўлга боқаман – ҳасрат.
Ўртадаги қувончни сўка бошлайман.

* * *

Рухимда сен хукмрон,
Бошқа бор дард ёлғондир.
Ўлтирибман юртини
Унутган бир хоқондек.

Ҳис этаман юракда
Бир шарпа, бир хужумни.
Кела қолгин, келмасанг,
Ёв босади юртимни!

МИНГЧИНОРДА

Битта эди бундаги чинор,
Ўсар эди шовуллаб, тетик.
Лекин боши кесилган сахар
Мингчинорга айланиб кетди.

ЎКИНЧ

Энди қайга борамиз, қалбим,
Қай эшикка урамиз бошни.
Отаётган тонгни йўқотдик,
Йўқотдик-ку, ахир, Қуёшни.

Томирларда алам югурар,
Лекин кўзга ёш келмайди ҳеч.
Табассумга кечикдик-ку, биз,
Энди, ахир, йиғламоқ ҳам кеч!

* * *

Юзга кириб уйланмаган чол,
Қирққа кириб қариган бўйдоқ.
Кузга етмай қулаётган тол,
Тўлқинларин йўқотган қирғоқ.

Тарих эмас – минг йиллик таъқиб,
Келажакмас – зўрланган малак.
Ва буларнинг барига боқиб,
Яшамоқдан кўркмаган юрак!

СИЗГА...

Сизга шеърни гуллар ўқисин,
Сизга кўшиқ айтсин юлдузлар.
Шеърга сифса шу порлок хусн,
Телба қилур шоирни сўзлар.

Сизга шеърни айтсин саҳарда
Шарқдан Ғарбга ишқ элтган насм.
Шоир қалам тутса агарда
Исмингиздан яралгай назм.

Сизни куйлаб топинсалар – кам,
Сизни замин ардоқласа – оз.
Сизни дея ёнмаса олам,
Бу дунёнинг ёлфонлиги рост!

Гарчи кўпдир жунунваш диллар,
Лекин барин муроди битта:
Сизни дея дунёга келган,
Дунёдаги барча йигитлар!

* * *

Қошиқ сифмас офизга энди,
Энди қалпоқ сифмайди бошга.
Йиртилади чопоннинг енги,
Энди қўллар бутунлай бошқа.

Юрак гўё олис шаҳардир,
Уни сокин армон йўқлайди.
Тунда ухлар вужуднинг ярми,
Ярми эса кунда ухлайди.

О, ўзгариб кетган бу сиёк,
Сўз тингламас, гапни укмайди.
Бир муносиб йўл излар оёқ,
Бу йўлларга оёқ сифмайди.

* * *

Кўз олдинга югуриб кетар,
Оёқ сокин борар лой кечиб.
Қулоқлар динг, ненидир кутар,
Оғиз – ташвишларга очилган эшик.

Қўллар – шалоплаган иккита эшкак,
Елдаги майсадек ўйнайди сочлар.
Ўртада бешафқат саркарда – юрак
Бу буюк қўшинни бормоқда бошлаб.

ОТЕЛЛО

Бағримни бир муз тилиб ўтди,
Чўзилганча қолди-ку, кўлим!
Дездемона қаёққа кетдинг,
Тирик туриб сўлиган гулим?!

Боламасман мен алдангани,
Такрорлайман номингни бетин.
Жавоб берсин, Шекспир қани?!
Дездемона, қаёққа кетдинг?!

* * *

Мен тушимда кўрган қиз қани,
Қани мени аллалаган Бахт?
Гулдиракдан ногоҳ уйғониб,
Бугун фақат сени кўрдим, Вакт.

Нурафшон юз, ёшсиз соф дийда
Синовингдан бирдан буришди.
Тортқилайсан мени чоп, дея,
Мен билмайман хали юришни....

* * *

Энди кўлим узун минг бора,
Энди минг бор узун оёғим.
Энди бошим – катта минора,
Катта шаҳар энди – сиёғим.

Бир томонда – чиранган чидам,
Бир томонда – туйғулар тирбанд.
Кимсасиз бу шаҳар ичида
Мен ўзимни излаб юрибман.

ГУЛ БОЗОРИДА

«Бу гул яхши, япроклари – ол,
Хатто тунда кўзни олади.
Яшаради уни ўпса чол,
Ёшлар – гўдак бўлиб қолади.

Мана, бунинг рангини кўринг:
Денгиздаги сирли камалак.
Олиб берай қайсин, буюринг,
Айтаверинг, танлаб, чамалаб».

Гўзаллашмас гуллар бу зордан,
Юмшамагай менинг ҳам дилим.
Бўш қайтаман яна бозордан,
Хаёлимда саҳронинг гули.

МАСЛАҲАТ

Буни кийманг, ёкмайди, ахир,
Бундай кийим бошлигингизга.
Буми, буни кийиб борсангиз,
Оғир ботар ошигингизга.

Бу қайси, ҳа, зангори либос!
Бугун замон буни суймайди.
Бу сариқ-ку, сап-сарик, холос,
Бахтли одам буни киймайди.

Бошқа йўқми, унда не қилдик,
Совук эмас унча ташқари.
Одамлар ҳам маданий ҳозир...
Сиз яхшиси яланғоч боринг.

ХАЁЛПАРАСТ

Ҳозир бориб айтаман барин,
Ҳаммасини айтгум басма-бас.
Фақат уйдан чиқиб олсайдим,
Остонадан ўтиб олсам, бас.
Ана энди айтаман бешак,
Ҳар бир сўзим тигдек жаранглар.
Фақатгина етиб олсайдим,
Кириб олсам эдим хонангга.
Ҳозир, ҳозир, юз берар ҳозир,
Ҳаммасини айтаман очик.
Фақатгина киролсам эди,
Киролсам бас, эшикни очиб.
Орқасига тоғ тиралганми,
Бу лаънати очилмас нега?
Ҳозир, ҳозир эслаб олайин,
Айтмоқчийдим нимани сенга?
Бузиб кўйди лаънати эшик,
Бузиб кўйди, ахир, барини.
Ҳаммасини унутиб кўйдим,

Унутдим-ку, бор гапларимни.
Балки уни шу пайт қайдадир
Бир киз бедор, бедор кутади,
Ҳар кун эса телба хаёлда
Шундай репитиция ўгади.

ЖЕК ЛОНДОН. «МАРТЕН ИДЕН»

1

Менга бундай карама, Қувонч,
Менга бундай боқмасанг нетар?
Ханжарингни тезлама, Висол,
Мени Ҳижрон сўйгани етар.

Энди мени ўйламагин, Бахт,
Деразадан нигоҳ солма, бас.
Сукунатда ётибман, мана,
Мен қайғунинг ишқи билан маст.

2

Танимайман мен сени, Меҳр,
Энди келиб оромим бузма.
Энди севган оловингда ён,
Энди севган аёзда музла.

Кўксимга бош қўйма, Муҳаббат,
Қилаверма кўзларингни лўқ.
Менда тотли қайғу йўқ энди,
Энди менинг юрагим ҳам йўқ.

КИШЛОҒИМ

Мен майсадан уй курмоқчиман,
Юрак каби мўъжаз, чиройли.
Само боқар – юлдузли боғча,
Зиё оқар қошидан сойдек.

Ҳилол – уйқу билмаган соқчи,
Энди уни ким ҳам ўғирлар...
Ўрофингни қўйгин, ўроқчи,
Ортингизга қайтинг, сигирлар.

* * *

Мени Шамол алдамай қўйди,
Энди Тун ҳам аяйди мени.
Ютавериб ғамга-ку, тўйдим,
Энди Шодлик ейманми сени?

Ахир, менинг қўлларим қаттик,
Ахир, менинг юрагим қийма.
Сени қандай қучаман, Шодлик,
Ахир, сени қандайин ейман?!

СамДУ. 1987 йил

Илҳом Ҳасан¹ йўлакда устозимиз биландир,
Бамисоли Алишер Абулайс биландир.

Нуриддин Шукуровдир² – шеърият билимдони,
Қалбида илм нури, кўп шукур, биз биландир.

Буюклар шеъриятин дилимизга жо этур,
Мисли Навоий, Машраб, Хожа Ҳофиз биландир.

Шундоқ битурлар азал толиблик шеvasини:
Илмдир ташвишимиз, ишқимиз сўз биландир.

Бу мулоқот таърифин келтирмоқ кўп қийиндир,
Не дегай бу Муртазо, тили ожиз биландир.

¹ Марҳум адабиётшунос олим, ёзувчи ва педагог, Самарқанд давлат университетининг ўзбек филологияси факультетида дарс берган.

² Марҳум адабиётшунос олим, ёзувчи, таржимон ва педагог, Самарқанд давлат университетининг ўзбек филологияси факультетида дарс берган, Илҳом Ҳасанов ва бошқа кўплаб истеъдодли адабиётшунослар, шоир ва ёзувчиларнинг устози.

САБОҚ БЕР

Сабок бер, дунёга қарашни ўргат,
Тушунтир, мен англаб етмаган сирни.
Айт, қайси қонун-ла яшамоғим шарт,
Айт, қайси ҳис билан севайин ерни?

Тушунтир, тинглайин, майли, жон билан,
Менга бу сирларни билмоқ қаёқда:
Кулганда кулайин қайси ранг билан,
Қувонсам, рақс тушай қайси оёқда?

Сен ақли ягона, расодирсан хўп,
Сенга садқа қилай энди боримни.
Айт фақат, тушунтир, менда юрак кўп,
Қайси бири билан севай ёримни?!

* * *

Энди балки учрашолмасмиз,
Лекин қўлда колган суратлар
Ҳақиқатни айтар баралла:
Бош эмасдир сендаги бу бош,
Калла эмас, мендаги калла!

МЕТАФОРА

Ҳазил эмас, у тушунган сув,
Фарқ қилади оддий сувлардан.
Базмлардан қочиб чиқар у,
Йиғлаб чиқар учрашувлардан.

У – тўфонда қолган бир кема,
Соҳил томон учиб борадир.
Қилиб бўлмас уни таржима,
Бошдан-оёқ метафорадир.

МЕНИНГ УМРИМ

Ҳаётимнинг мазмуни аниқ:
Мен яшашни жондан севаман.
Умрим менинг – энг содда жанр,
Ўзим улкан проблемаман.

Бори-йўғи йигирма беш бет,
Қишдан чиққан новдадек юпун.
Умрим менинг – ихчам сюжет
Эндигина бошланган тугун.

* * *

Кечир мени, такризчи дўстим,
Яна бунда кеза бошладим.
Ҳеч ким оёқ босмаган ерда
Ўзимга гўр қаза бошладим.

Ҳар лаҳзада ўлмоққа шайдек,
Тупроқ отиб терга ботаман.
Бошқаларга ёқмаса, майли,
Унда, ахир, ўзим ётаман!

ВАҚТ

Ҳар куни битта синглимни йўқотаман,
Ҳар куни йўқотаман битта акамни
Ҳар куни бир дўстимни пичоқлаб кетар у!

СЕВГИ

Боқдим сенга кўр кўзим билан,
Бор гулларим сочилиб кетди.
Йиқилдим куйлаб юбордим,
Кўр кўзим ҳам очилиб кетди.

АРМОН

Шу тошлар йиғилиб бир тоғ бўлганда,
Балки йиқилмасдим, мен ҳар қадамда!

* * *

Мен бошқанинг либосини кийиб бораман,
Сен ўзганинг либосида чиқасан.
Кўришамиз, кулиб ўпишади
Бошқаларнинг либосини кийган нигоҳлар.
Сўнг кийналиб юрамиз кийиб
Ўзимизнинг либосимизни.

ЭРТАҚДАН СЎНГ

Қўй йиғлама, болакай,
Кўзларингни арт ёшдан
Қўзичок тирик, ишон,
Крилов ҳам адашган.

Ана, яйлов бағридан
Кўзи сувга бурилар.
Чиқолмайин ўрмондан
Қараб турар бўрилар.

САМАРҚАНД. 1987

Регистон юз одим нарида,
Юз қадам нарида Гўри мир.
Ётибсан дунёнинг ғамида,
Ўрага қулаган Алпомиш каби.

Йўл юрсанг етасан – бир лаҳза,
Бир лаҳза – етасан «Бибихоним»га!
Лекин сен кўмилиб олгансан
Кимсасиз ўйларинг – қабристонингга.

Бир тирик таассурот – Шохизинда деб,
Самарқанд сорифа интилганлар кўп.
Билмайман, яшайсан қайси қитъада,
Сен ҳали унга ҳам етолганинг йўқ.

* * *

Чап кўл, ўнг кўлга қара:
ишляпти.

Сен эса...

Ўнг кўл, чап кўлга қара:
ухляпти.

Сен эса...

ЁЛҒОНЛАР ИЧИДА

Мен сизни сизлайман, сизлайман,
Ҳижроннинг адоғсиз кечаларида.
Мен сизни излайман, излайман,
Тентираб ёлғоннинг кўчаларида.

Осмони унутган гуллар бор бунда,
Қанчалик буюксиз, о, ўшалардан.
Қувониб кетаман ногоҳон сизни
Топмаганимга ҳам шу кўчалардан.

* * *

Тиллар айтолмаса,
кўзлар айтсин бу кўшиқни.
Кўшиқ айтмоқда-ку,
ахир, менинг оёқларим ҳам!

* * *

Дўстим, дема,
Сўзни тинч қўй!
Қасдинг бўлса, ханжарингни ур,
Нега сўзни урасан,
Сўздан яра бўлган қалбимга!

* * *

Юксакларга кўтардим сени,
Кўтаргандим юлдуздан баланд,
Ҳаёт мисол телба бир севги,
Ўлим мисол жўн ишқим билан.

Нигоҳларинг бугун – хира шам,
Табассуминг – сўлғин гулдаста.
Айта қолгин, айт, сени эркам,
Қандай қудрат туширди пастга?

УЛУҒБЕК МАДРАСАСИ. 1987

Келиб қолса ҳозир Навоий,
Келиб қолса ҳозир дафъатан,
Гаплашишга қурбинг етарми?
Сўраб қолса адабиётдан!

Йўкми, унда нега турибсан,
Келиш учун қайта тайёрлан.
Не қиласан келса Навоий,
Келиб қолса ҳозир дафъатан!

* * *

Оғир юк келмоқда, келмоқда босиб,
энди уни тўхтатмоқ учун
неча бора янчилган қалбнинг
қўйсам экан қайси томонин.

ДАШТИ ҚИПЧОҚ

Чечакларга қадалган тиглар
Ҳали-бери бўлмайди унут.
Сахро узра бир алам йиғлар,
Йиғламоқда у билан сукут.

Қояларда сас берар бу кун,
Кеча сўнган Куннинг фарёди,
Ҳали тамом адо бўлмай Тун
Яна Қуёш бормоқда ботиб.

Уфқ томон судралади Кун,
Ерда қолар оппоқ тўшаги.
Кечаги кун гўёки бугун,
Бугунги кун гўё кечаги.

* * *

Ўлимдан ҳам содда нарса борми дунёда,
Борми яна ҳаётдан ҳам мураккаб нарса.
Энг арзон баҳода диёнат,
Энг қиммат баҳода сотилар қарсак.

ИЛХОМ ОНЛАРИ

Сукунатни тўшаб ухлайсан,
Ох, нимадан кўнглинг тўк сенинг.
Яна мудраб шайланиб қолдинг
Забт этмоққа қайси чўккини?

Тингламайсан булбулларни ҳеч,
Бургутлардан тамом юз бурдинг.
Бамисоли довдир Дон Кихот
Ҳар шарпада бир рақиб кўрдинг.

Вужудингда бир ҳаёт гуллар,
Вужудингда сўлар бир дунё.
Бир ёнингда – Оврупа кулар,
Бир ёнингда йиғлар – Осиё.

Жанубдами, шимолдамисан,
Тунга бориб идрокинг сўлар.
Тонгга бориб барча дардларинг
Бори-йўғи битта шеър бўлар.

БАҲОНА

Ўлим ўзи топиб келар,
топиш шарт эмас
Шухрат ўзи чопиб келар,
чопиш шарт эмас!

* * *

Улгуролмай қоламан сўраб,
Қани хилол, қайга кетди тун!
Ана келар сочини тараб,
Яна менга аталган бир кун!

Дунё, менга бир кулиб қара,
Дунё, мени тушунмоғинг шарт!
Келмоқда-ку, қиличин қайраб,
Яна менга аталган минг дард!

* * *

Энди тонгдан излама бахтни,
Энди шомнинг кўзларига боқ.
Юлдузлардан тилама оклик,
Ўзинг тунни айлагин оппоқ!

Бу самонинг ёритгичлари,
Кулаверсин, майли, минг рангда
Сен шу ўжар қалбга ишониб
Кира олгин ҳар кеча жангга!

* * *

Ажраламиз, мана, чорраха!
Энди нима қилсин, айт, буюр:
Висол куни чайқалган шаҳар,
Ҳижрон куни бўғилган бу юрт.

Уфқ нега бунча қизарган,
Қуёш биздан кетдими ранжиб?
Нима десин энди бизларга
Сен қабрига гул қўйган жангчи?

ШАБНАМ ҚАТРАЛАРИ

1

Мен юрган томонга юрмайди ҳамма,
Ҳамма юрган ёққа юрмайман мен ҳам.

2

Юксакларда учади бу куш,
Бўронларга ташлаб уясин.

3

Маъюс табассумлар, алдаманг мени,
Бахтли табассумлар, устимдан кулманг.

4

Сезаман, тунлари қалб узоқ кетар
Кундузи эрмаклар излаган боғдан.

5

Ғамим, сени шу ерга кўмиб кетаман,
Бир кун шу ерда ёт,
Мен Қувончни топиб келаман!

6

Фикр ухламайди,
Кечаси ҳам ухламас Фикр,
Ёриб чикмоқ учун тонгда мияни!

7

Бугунга бош уриб йиғлайди Кеча,
Огоҳ этармикан Эртани Бугун.

8

Овозим етмайди таҳсинга,
Талқинга етмайди овозим!
Бакиради юракнинг ўзи.

9

«Шоирман», десам, кулдингиз.
Шунча кулгулими маданий жавоб?..

* * *

Сабрим, узилмай тур, бир нафас чида,
Яна бир дақиқа чида, бардошим.
Тунга айланган шу кундуз ичида,
Бир нафас мағрур бўл, эгилма, бошим!

Майли, Туннинг юзлари қора,
Майлига, у оташ уфурсин.
У бир нафас тинсин, бечора,
У ҳам битта инсонни кўрсин.

АЛАМЛИ ШЕЪР

Сени Ҳижрон қоп-қора тунлар,
Қуёшим, деб бағримга босдим.
Тонгда сени оромга ундаб,
Ўзим Ғам-ла кунни ўтказдим.

Талашмадим сен билан, Қайғу,
Сен билан-да дўст бўлиб юрдим.
Сотилганда бевафо туйғу,
Сени кучиб давримни сурдим.

Фақат сендан ҳайиқдим, Қувонч,
Сен-ла бахтли бўлолмадим, Бахт.
Сиз эркали эркисиз бир жувон –
Ҳамма учун ўрнатилган тахт!

* * *

Қачонгача ўйлайсан уни,
Ташлаб кетгин бирор сахрога.
Қуёш томон йўл олган куни
Тоғиб олар ҳар қандай одам

Ҳозир уни еб бўлмас – тахир,
Ҳозирча у кишан – йиқитар.
Ташлаб кетгин йўқолмас, ахир,
Икки уфқ оралиғида!

ЮРАК

Аввал ожиз майса эдинг сен,
Энди кудрат рамзи – туғ бўлдинг.
Исминг буюк юлдузларга тенг,
Гарчи ўзинг ерда туғилдинг.

Оппоқ нигоҳ – хушрўй санамсан,
Журъат топиб журъат кучолмас.
Қип-қизил ва аччиқ аламсан,
Мендан ўзга яйраб ичолмас.

* * *

Сабр бугун, катта бир Сабр,
Яхши-ёмон тўпланган бари.
Тоғдаги тик қарағай каби,
Сабр турар байроқ кўтариб.

Қараб туриб кўзинг ишонмас,
Бу ўзгариш сиғмас таъбирга.
Бир томонга қараган ҳамма,
Ҳамма келган бугун Сабрга!

* * *

Бошим жим эгилар, эгилади жим,
Кўзларим кўрқувдан чиппа юмилган.
Юрагим – олтинга тўла кўзадек –
Билмадим, кайгадир кўмилган.

Ёки адашдимиз Замин йўлидан,
Ёки терс тарафдан чикдимиз Қуёш?
Уриб туширади жаллод кўлидан
Дахшатли қилични эгилган бу бош!

* * *

Туннинг кемасида тонгга етамиз,
Тонгни олқишлаймиз,
алқаймиз Кунни.
Сўнг Куннинг кемасин миниб
кетамиз,
Алдаб келиш учун
яна бир Тунни!

* * *

Нафрат бордир ҳамда ғазаб бор,
Муҳаббат бор ҳамда азоб бор.
Кўкда сузган ракеталар йўк,
Шеърлар тўла саҳифалар йўк,
Шухрат, амал ҳамда шонлар бор,
Ўлаётган ҳаяжонлар бор.

САМАРҚАНД. 1987

Бу иккига бўлинган диёр –
Қиймаланган вужуд аслида.
Ярми кўкка учишга тайёр,
Ярми унинг ернинг остида.

Кеча-кундуз самога шайдо,
Кеча-кундуз кидирар нажот.
Лек барибир уча олмайди,
Бу танаси кўмилган қанот.

ЯНГИ ЙИЛ

Яна фурсат қилди тантана,
Яна битта япроғим сўлди.
Йўқотганим олгиндир яна,
Топганларим яна жез бўлди.

Танти ҳакам – вақт элагидан,
Ўтиб кетди кунларим қатор.
Эски йилда инграган дилга
Янги йилнинг ханжари ботар....

* * *

«Бир-биридан зўр кизлар,
Фариштадек хур кизлар
Соч, десанг – соч, комат бор...
Танлаганга омад бор.
Ғамда қўймас, зоритмас,
Минг йилда ҳам қаритмас».
Бу сўзларни эшитган сари,
Ўртанаман, қоламан қариб...

ДАРАХТ

Энди сен ҳам бахтлисан, Дарахт,
Энди сен ҳам улуғ зот бўлдинг.
Энда еллар сочингни тараб,
Энди куёш сикади кўлинг.

Энди сен ҳам қайғудан кечиб,
Кўк тўшакка отасан ўзни.
Энди тунлар ёғдуни ичиб,
Юлдузларга қисасан кўзни.

Кароматгўй кушлар бошингда,
Олқиш айтиб сенга фидодир.
Уйқусираб турар қошингда
Ташбеҳ излаб топмаган шоир.

Ҳаттоки энг майда бутوقқа,
Энди ўтмас қайчининг сўзи.
Ҳақиқатни тушунтирмоққа
Охир келар Болтанинг ўзи...

ОЛОМОН

Қарайман: қаршимда кимлардир юрар,
Кимлардир сикади гоҳида кўлим.
Билмадим, қошимда қай жонзот турар,
Жаннатми – дўзах бу, ҳаётми – ўлим!

Бир зумда борлигим бўлади барбод,
Бағримни илитмас ҳеч қандай таскин.
Шунчалар тубанлаб кетдингми, Ҳаёт,
Шунчалар юксалиб кетдингми, Қалбим!

* * *

Мен-ку, танитмадим ўзимни.
Лекин кўзларим ёнди,
тугилди муштим,
заминга эгилган осмондек
қисилди лабларим.
Бу тикланган қалъа устига
байроқни илишдан тийилди тилим.
Танимадинг сен мени!

* * *

Ҳаммасини англадим сўраб,
Ҳамма жавоб кўрдим – бемаъни.
Энди фақат ўзимга қараб,
Исботлайман теоремани.

Бошларимни урдим не тошга,
Дард деганнинг кўрдим барисин.
Китоб йўқдир ўзимдан бошқа,
Ўзим – имло, ўзим – дарслик!

Билгум, менинг ҳаётим қиска,
Билгум, менинг ишим бетартиб.
Лекин битта китоб ўқишга,
Битта умр шаксиз етади.

* * *

Ўзга эмас, бу ҳам эски ўк,
Бу ҳам ишқнинг эски чечаги.
Бу дунёда бугун ҳеч не йўк,
Ҳамма нарса бутун кечаги.

Бу кун Бугун улуғ бир хондир,
миниб олиб Ҳақнинг отига
тарих деган улкан карвонни
ўтказмоқда салтанатидан!

* * *

Қарсак чалмангиз менга,
Кўтармангиз ой сари.
Аввал қутланг, уялманг,
Аввал қутланг майсани.

Билмам, яна қандай дард,
Борар юракни кўпиб?
Қарсак чалиш бўлса шарт,
Чалинг гулларни ўпиб...

Бульвар. 1986

Кўнглимни ром айлаган
ул Самарқанднинг бульвари,
Бульвар эрмас, балки улдир тоза гулшандилбари.
Гул оралаб ўтгай, кўринг, неча зебо санамлар,
Бамисоли парилардек, гул кўтарган гул бари.

Бир гўзалнинг ойдек тўлин чехрасига ошиқман,
Офтоб билан баҳс бойлаган бир девона сингари.
Ёр сени гар синовларга чорлар бўлса, эй рафиқ,
Машаққатдан кўркма асло, чиқавергин йўл сари.

* * *

Оппоқ нурга чайилар йўллар,
Оппоқ нурга чўмилади сой.
Коинотга оппоқ нур йўллаб,
Жилва қилар кўкда минг чирой.

Одатдаги бир саёхат, деб,
Қушлар ўйлар дайдиганимни.
Улар билмас (о, уларга не?),
Менинг сендан айрилганимни.

* * *

Кўзларида бу қизнинг
Кезар ажиб дунёлар,
Нигоҳ солса, мавж уриб,
Оқа бошлар зиёлар.

Бу қандайин мўъжаз куч,
Бу қандайин нигоҳдир?
Севмоққа-ку, қўркасан,
Севмаслик ҳам гуноҳдир!

* * *

Юрак шунча тошми, о,
Юрак шунча ҳиссизми?
Тошни тушунгум, аммо
Тушунмайман мен сизни!

Болта уриб шохга гоҳ,
Гоҳ кучасиз илдизни.
Осмон гувоҳ, ер гувоҳ
Тушунмайман мен сизни!

Кетмоқдаман, дил ҳамон
Такрорлайди бир сўзни:
Мени тушунмас замон,
Тушунмайман мен сизни!

ОЛЛОҲ НАЗАР СОЛГАН ЮРТ

Оллоҳ назар солган юртда
Бир элга бир бош бўлади.
Озодлиги мудом қўлда
Икболи йўлдош бўлади.

Оллоҳ назар солган элда
Қизлар каламқош бўлади.
Қирк кокили ошиб белдан
Товонга йўлдош бўлади.

Оллоҳ назар солган юртда
Меҳмон ҳам талош бўлади.
Ҳар кўчада машварат, тўй,
Ҳар кўчада ош бўлади.

Оллоҳ назар солган юртда
Табиат наққош бўлади.
Ҳатто қуёш ботганда ҳам
Кўнгилда қуёш бўлади.

Оллоҳ назар солган юртда
Бахт қўшиғи аримайди.
Бахтли яшаб чолу кампир
Юз ёшда ҳам қаримайди.

Оллоҳ назар солган юртда,
Дам – шу дам, шу дам бўлади.
Қут-барака ёғиб кўкдан,
Ҳар куни байрам бўлади.

ДИЛНИНГ ДЎСТИ

Яхшиси кўп, дунё – кенг,
Дўст кўринган бисёрдир.
Гулнинг кадри гулга тенг –
Дилнинг дўсти дилдордир.

Кўкка учсанг, ёмонмас,
Ойни кучсанг, ёмонмас,
Лек ёрсиз қалб қувонмас
Дилнинг дўсти дилдордир.

Меҳрим кўпдир боламга,
Бермам икки оламга,
Лекин шерик ноламга
Дилнинг дўсти дилдордир.

Ҳаёт нима – ғурбатдир,
Бир дўст топсанг давлатдир,
Кўнгилга йўл сухбатдир,
Дилнинг дўсти дилдордир.

Юпанч бўлмас ҳеч нима
Менинг ғариб кўнглима,
Тош ёғса ҳам устима
Дилнинг дўсти дилдордир.

Дунё асли бутхона,
Келмоқлик бир баҳона,
Жонга яқин жонона,
Дилнинг дўсти дилдордир.

КЎРГИМ КЕЛАДИ

Кўнглингда неки бор – билгим келади,
Доимо ёнингда бўлгим келади.
Мен шунча эл кезиб топмайман сени,
Топсам ҳам изингдан юргим келади,
Эл ичра бир сени кўргим келади.

Тонги йўк бу умрим шом бўлса нетай?
Висолинг мен учун ком бўлса нетай?
Бу кўнгил бир сенга ром бўлса нетай?
Йўлимни сен томон бургим келади,
Эл ичра бир сени кўргим келади.

Не гулгун чаманнинг ифори сенда,
Оламнинг кечиккан бахори – сен-да,
Бекарор бу дилнинг қарори сенда,
Ўз ҳолимга ўзим кулгим келади,
Эл ичра бир сени кўргим келади.

Ҳолимни ким билгай, мен бир чоҳдаман,
Ишқ деган азалий ўт-ўчоқдаман,
Қайдан келиб қайга, айт, кетмоқдаман?
Ҳеч бўлмаса шуни билгим келади,
Эл ичра бир сени кўргим келади.

ТАХМИН

Навоийми ёки Фирдавсий,
Муқимийми ё Ҳофизмикан?
Нодирами ёки Увайсий,
Огаҳийми ё Мунисмикан?

Ширинининг Фарходими ё,
Ё Зухронинг бахтсиз Тоҳири.
Ишқилиб бир сўзсевар даҳо,
Ишқилиб бир Шарқнинг шоири.

Жуда яхши битта гап айтган,
Жуда зўр гап, жуда мағзи тўқ.
Бори-йўғи биргина байтда,
Аммо ҳозир ҳеч эсимда йўқ!

ШУ ГЎЗАЛГА ЯРАШАДИ

(Ошиқлар қўшиғи)

Сирли нозлар, шўх нигоҳлар
Шу гўзалга ярашади.
Қалам қошлар, ол дудоғлар
Шу гўзалга ярашади.

Ноз билан жон олмоғи ҳам,
Ўзин ётга солмоғи ҳам,
Баъзан маъюс қолмоғи ҳам
Шу гўзалга ярашади.

Узоқдан бир қараб қўйса,
Ё карамай қовоқ уйса,
Нима қилса, нима кийса,
Шу гўзалга ярашади.

Озор бериб юрагимга,
Сўз демагай сўроғимга,
Сабаб бўлмоқ қийноғимга
Шу гўзалга ярашади.

* * *

Балки бу ўқим ҳам хато кетади,
Балки бу ўқим ҳам сўнгги бир пушмон.
Тегмаса не бўлур, тегса нетади:
Мен ўзим ўқ, ахир, мен ўзим – қушман.

ЭНДИ

Энди кувон, бор гапингни айт,
Энди кушдек этавер парвоз.
Энди хар бир чулдирашинг – байт,
Энди барча ёлфонларинг – рост!

Энди сен ҳам донолар тенги:
Кимни мақтаб, кимни койирсан.
Куймасанг-да, куйчисан энди,
Ёнмасанг-да, энди шоирсан.

ЯШАШ МУМКИН...

Яшаш мумкин бемалол якка,
Фарқи йўқдир: дўзахми, жаннат.
Одамлар тўнг, замон мураккаб,
Бепарволик – буюк бир санъат.

Сенга дардни боғлаб берар ким,
Ким кўксингга қуя олур ғам?
Қайғу чекмай яшамоқ мумкин,
Мумкин ҳатто яшамаслик ҳам.

БУЮКЛАРНИ ЎҚИБ...

Қанча буюк зотларни ўқиб,
Мен ҳам одил йўлни танладим.
Энди юрар (китобда эмас)
Кўз ўнгимда қаҳрамонларим.

Бири мисли Кўринмас одам,
Суратидан бўлмайти таниб.
Бири мисли Шчукаръ бобо –
Айб қилса ҳам юрар мақтаниб.

Муҳаббатни шуҳрат деб билган,
Хусравларим бир талай, бир тўп.
Элнинг кўзин боғлаб семирган
Ишкамбалар ҳаммасидан кўп...

Қалбим, бахтни ғойибдан кутма,
Ёвуз гирдоб кетгайдир ютиб.
Хушёр бўлгин, фарқ бўлиб кетма,
Алпомишу Фарходни кутиб!

ХУЛОСА

Шодлик излаб дунёга келдим,
Ўзни излаб келдим Тошкентга.
Мендек оқил йўқ экан, билдим,
Билдим, мендек нодон йўқ экан!

*Самарқанд – Тошкент
1986-1988 йиллар*

МУНДАРИЖА

Шоир	3
Тасдик ва инкор.....	4
Бахтнинг қасригача боргин-у.....	5
«Мен эшикни очсам бўлади»	6
«Юрагимга чизилган сурат»	7
«Бугун яна ўзимда йўқман»	8
«Тўрва берди менга ҳам қисмат»	9
Тескарилик.....	10
Мени кийнар.....	11
«Сен ҳам энди битта қўшиқ бўл»	12
«Парвойинг йўқ»	13
«Хурматим бор»	14
«Ўлиш учун»	15
«Шеърларингни қўйнингга яшир»	16
Орол.....	17
«Қўлинг ҳали шалвираб турар»	18
«Бир сўз айтсам бўлар-ку, мен ҳам»	19

«Хатто осмон гуллади».....	20
Тўртликлар	21
Бу қандай бахт.....	33
«Чидолмадим»	35
«Кўз қувониб кетар»	34
«Гуноҳ сенда эмас»	36
Жавоб.....	37
«Сен ялтирок кунга ишонма».....	38
«Онажон, биз – боймиз»	39
«Ҳеч нима юз бергани йўқ!»	40
«Рухимда сен ҳукмрон»	41
Мингчинорда.....	42
Ўкинч	43
«Юзга кириб уйланмаган чол»	44
Сизга... ..	45
«Қошиқ сиғмас...»	46
«Кўз олдинга югуриб кетар»	47
Отелло	48
«Мен тушимда кўрган...»	49

«Энди кўлим узун...»	50
Гул бозорида	51
Маслаҳат.....	52
Хаёлпараст.....	53
Жек Лондон. «Мартен Иден»	55
Қишлоғим.....	56
СамДУ. 1987 йил.....	57
И.Ҳ.га.....	58
Сабоқ бер.....	59
«Энди балки...»	60
Метафора.....	61
Менинг умрим.....	62
«Кечир мени...»	63
Таржимаи ҳол	64
Вақт	65
Севги.....	65
Армон.....	65
«Мен бошқанинг либосини...»	66
«Сен мени тушун ...»	67

Эртақдан сўнг	68
Самарқанд.1987	69
«Чап кўл, ўнг кўлга қара»	70
Ёлғонлар ичида	71
«Тиллар айтолмаса...»	72
«Дўстим, дема»	73
«Юксакларга кўтардим сени»	74
Улуғбек мадрасаси. 1987.....	75
«Мадҳингизга шеър битайинми?»	76
Оғир юк келмоқда.....	77
Дашти кипчок	78
«Ўлимдан ҳам содда...»	79
Илхом онлари	80
Бахона	82
«Улгуролмай қоламан...»	82
«Энди тонгдан излама...»	83
«Ажраламиз...»	84
Шабнам қатралари	85
«Сабрим, узилмай тур...»	87

Аламли шеър	88
«Қачонгача ўйлайсан уни»	89
Юрак	90
«Сабр бугун...»	91
«Бошим жим эгилар...»	92
«Туннинг кемасида...»	93
«Нафрат бордир...»	94
Самарқанд. 1987.....	95
Янги йил	96
«Бир-биридан зўр ...»	97
Дарахт	98
Оломон	69
«Мен-ку, танитмадим ўзимни»	100
«Ҳаммасини англадим...»	101
«Ўзга эмас...»	102
«Қарсак чалмангиз менга»	103
Бульвар. 1986	104
«Оппок нурга чайилар йўллар»	105
«Кўзларида бу кизнинг»	106

«Юрак шунча...»	107
Оллоҳ назар солган юрт.....	108
Дилнинг дўсти.....	110
Кўргим келади.	112
Тахмин	114
Шу гўзалга ярашади	115
«Балки бу ўқим ҳам...»	116
Энди.....	117
Яшаш мумкин...	118
Буюкларни ўқиб...	119
Хулоса	120

Муртазо ҚАРШИБОЙ

ЎТТИЗ йиллик
андиша
(шеърлар)

«Sharq» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти
Тошкент – 2014

Мухаррир Аҳрор Аҳмедов
Рассом Умид Сулаймонов
Техник муҳаррир *Раъно Бобохонова*
Саҳифаловчи *Лидия Цой*
Мусахҳих Шарофат Хуррамова

Нашр лицензияси А1 № 201, 28.08.2011 йил.

Теришга берилди 02.09.2013. Босишга 22.11.2013 рухсат этилди. Бичими 60x90 ¹/₃₂ «Virtec Antiqua Uz» гарнитураси.

Офсет босма. Шартли босма табоғи 3,0.

Нашриёт-ҳисоб табоғи 1,97. Адади 1000 нусха.

Буюртма № 3284. Баҳоси шартнома асосида.

**«Sharq» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси босмаҳонаси.
100000, Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41.**